

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 448.— | Negyed évre K 112.—
Fél évre . 220.— | Egy hónap . 52.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 40.

TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség 19-20

Hegedüs pénzügyminiszter nagy beszéde a pénzkicserélésről és a magyar valuta megjavításáról

A nemzetgyűlés megszavazta a pénzcseréről szóló törvényt

Budapest, ápr. 26. A nemzetgyűlés mai ülését Rakovszky István elnök délelőtt háromnegyed 11 órakor nyitotta meg.

A zalaegerszegi tábor

Ráday Gedeon gróf belügyminiszter: Nem voltam a teremben tegnap, amikor Zákány Gyula képviselő ur beszédét elmondta, azt azonban már ma is kijelenthetem, hogy a zalaegerszegi tábor ügyében, melyről a képviselő ur szólott, a legszigorúbb vizsgálatot fogom elrendelni. Személyesen fogunk kiszállni a zalaegerszegi táborba. Ki kell azonban jelentenem, hogy az ilyen felhatalásokkal nem jól szolgálják a magyar ügyet, ezekkel a kritikával csak azoknak malmára hajtjuk a vizet, akik — mint például a Bécsi Magyar Ujság, vagy Az ember — diszkreditálni akarják Magyarországot a külföld előtt. Ismétlem, hogy a legszigorúbb vizsgálatot rendeljük el a zalaegerszegi tábor ügyében.

Folytatják

a mentelmi ügyek

tárgyalását.

Hegedüs György mentelmi jogát nem függesztik fel, Pallavicini György örgrófét fellüggesztik, Haller Józsefét nem függesztik fel.

A pénzesere

Következik a pénzforgalom ideiglenes szabályozásáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Erődy-Harrach Béla előadó utal arra, hogy a javaslat Hegedüs Loránt pénzügyi reformjának gerince.

Temesváry Imre szól elsőnek a javaslatához. Udvozli a törvényjavaslatot, mely legerősebb bástyája lesz Magyarországnak függetlenségének. Felvilágosítást kér arról, hogy mi lesz a sok hamis lebélyegzésű pénzzel.

Szabó Balázs elfogadja a javaslatot.

A pénzügyminiszter beszéde

Hegedüs Loránt pénzügyminiszter: A javaslat, mely a nemzetgyűlés előtt fekszik, valóban elsőrangú munkának mondható mindazok számára, akik a trianoni békét ismerik. Nagy valutapolitikai elvek vannak benne lefektetve. Azért dicsérheti ilyen nyugodtan, mert legnagyobb részt nem az ő műve, hanem Popovics Sándoré, akit sikerült az új jegyintézet elnökéül megnyerni. (Eljenzés.) Popovics Sándor neve már egymagában is valutát je-

lent. Az a körülmény, hogy a legkiválóbb pénzügyi szakemberek állnak az ország rendelkezésére és álltak az ország szolgálatára, egymagában biztosíték arra, hogy a magyar jövő kibontakozását már ez évben megfogjuk kezdeni.

Azt mondják, hogy a javaslat bizonyos tekintetben ideiglenes. Ki kell jelentenem, hogy az, hogy a magyar korona elszabadul az osztrák koronától, nem ideiglenes, hanem végleges, a magyar korona az osztrákhöz soha visszatérni nem fog. (Eljenzés.) Ma fog eldőlni az a kérdés, hogy mennyire fogunk menni a kibontakozás útján. Mindent el fogok mondani teljes őszinteséggel, mert felelősséggel tartozom a nemzetgyűlésnek, a nemzetgyűlés pedig az országnak. Epen azért kérem a nemzetgyűlést, hallgasson meg figyelemmel, ha hosszabban fogom is elmondani véleményemet. Azt hiszem, különösen a külföld számára fontos az, amit mondani fogok. Vannak a külföldön bizonyára sokan, akik a valutáról jobban tudnak beszélni, mint én, de bizvást mondhatom, hogy gyorsabban senki. (Derűtség.)

A bankjegyeket államjegyekre fogjuk kicserélni. E tekintetben az volt a vezető elvem, hogy az állam ne uzsoráskodjék polgáiraival szemben, tehát

levonás nélkül, teljes összegben fogjuk a pénzt kicserélni.

Két kétely merült fel a kicserélésre vonatkozólag. Az egyik az, hogy pénzsűke lesz. Az emberek Pesten dagadt fejfel járnak és telekiáltják a várost, hogy pénzsűke lesz; égszakadás, földindulás, mindenki reszkessen a pénzsűkétől. Erre vonatkozólag annyit jegyzek meg, hogy amikor mi osztrák-magyar monarchia voltunk, akkor egy fejre 500 korona jutott, ma 2100 korona jut. Ausztria pedig már ebben is messze tart, mert ott minden fejre 7000 korona jut. Ez már valóságos vízi betegség, melyet hektikának kinevezni nem lehet. A pénzkicserélés során fog lefolyni meg vagyok arról győződve, hogy a pénzkicserélés következtében pénzsűke nem fog beállni.

Ami

az új pénz

illetti, a 10.000, 5000, 1000, 100 és 50 koronás államjegyeket Svájcban rendeltem meg, a 20 és 10 koronások, valamint az 1 koronások nagyrésze Budapesten készült, az 1 koronások többi része és a két koronások Bécsben. Az új államjegyek mind ide-

jében fognak elkészülni, legfeljebb arról lehet szó, hogy a 2 koronások tekintetében lesz majd némi fennakadás. De ez nem fog kényelmellenséget jelenteni a közönség számára, mert 1 koronások bőségesen lesznek, ezekkel lehet majd a 2 koronásokat pótolni.

Ki kell jelentenem, hogy

az új államjegyek már fedezett pénzt képeznek,

nem pedig fedezetlent.

A másik kétely az, hogy pénzbőség lesz. Átlag hetenként szoktam most kapni egy-egy gépirásos levelet „Bizakodó” aláírással, a melyben a névtelen levélíró időről-időre közli velem, hogy mit beszélnek rólam a városban, az utcán, a villamoson, a kávéházban. Epen ma kaptam tőle újabb levelet, amelyben azt írja, hogy most azt beszélik, hogy infláció lesz. Ez épen olyan dajkamese, mint az, hogy pénzsűke lesz.

Meg vagyok győződve, hogy minden ajtót bezártunk és lehetetlennek tartom, hogy a nemzetgyűlésnek ez az elhatározása ne hasson a külföldre is. Olyan rémhírek, hogy az esetben, ha az ezresen kissé félre van csuszva a bélyegző, már hamis, teljesen légből kapott dolgok. El fogom fogadni az összes ezreseket a magyar államkincstár terhére és csak a nyilvánvaló hamisítványokat utasítom vissza.

Mindenkit becsukatok azonban, aki bélyegzőt hamisít. Az utóbbi napokban arra a hírre, hogy a bélyegzett bankjegyeket kicseréli a magyar állam, Bécsben egyszerre emelkedett a bélyegzetlen bankjegy értéke. Nagyon rosszul spekulálnak azok, akik azt hiszik, hogy be lehet ide hozni lebélyegzés végéig, vagy hamis lebélyegzéssel ezeket a bankjegyeket. Szigorúan őrködünk és le fogunk fűlelni mindenkit.

A kicserélés alkalmával még arról az 5 százalékról is lemondok, amelyet eredetileg kilátásba helyeztem. Köztudomású, hogy a bankjegyek kinyomatása tetemes költségbe, 7 millió svájci frankba került. Mindamellett a kicserélést mégis két hétig egyformán végezzük, sőt az állampénztár még ezen túl is teljes értékben fogadja el a bélyegzett bankjegyeket. Ebben mindenesetre van egy kis huncutság is, mert azt akarom, hogy adót fizessenek és ezzel a kedvezményrel az adófizetésre serkentsem a közönséget. December 31-én azután megszűnik az egész jelenleg forgalomban levő bélyegzett bankjegy értéke, azután egyáltalában nem fogadjuk el.

Míg másutt a bankjegy alakul át államjeggyé, addig nálunk megfordítva lesz. Államjegyeket teremtünk, amelyek lassan átmennek bankjegyekbe. Nekem, hogy ezt megcsinálhassam, hónapokig tartó tárgyalásokra volt szükségem. Monte Christo kalandjai unalmas történet ahhoz képest,

amin én átmentem az osztrák-magyar bankkal folytatott tárgyalások közben.

A békeszerződés átadásakor, mint a magyar kormány pénzügyi képviselője, én is jelen voltam. Amikor a szerződés átvételkor lejtöttünk kiváló nagy vezéremmel. Apponyi Albert gróffal...

Felkiáltások: Eljen Apponyi! (Az egész ház ünnepli Apponyi Albertet).

Hegedüs pénzügyminiszter: a lejtővelkor különböző filmoperatőrök felvettek. Másnap este már mindenütt látható volt ez a film. Nemesak Párisban, hanem mindenütt a külföldön, még a skandináv államokban is ugyanazzal a felirással mutatták be. A felírás a következő volt: „A magyar békeküldöttség átveszi a békeszerződést; a béke hatása leginkább a pénzügyi képviselő bajuszán látszik meg.” (Nagy derűtség.)

En már akkor láttam és éreztem, hogy a békeszerződésben több lapszus van. Nem azért mondom el ezt, hogy megmutassam, milyen okos voltam én már akkor, de utalni akarok arra, mi készített a pénzkicserélés minél előbbi megvalósítására.

Az utódállamoknak össze kell jönniök a bankjegykérésnek a békeszerződéstől függetlenül való elfintézésére. A jóvátételi bizottság erre vonatkozólag fel is hívta az utódállamokat. A magyar kormány-nak kész tervei vannak és ha meghívják a konferenciára, igyekezni fog terveit keresztülhajtani.

Elválás az osztrák-magyar banktól

Örömmel jelentem, hogy azok a tárgyalások, amelyeket az osztrák-magyar bankkal megindítottunk, a tegnapi napon befejeződtek. Az április 22-én megtartott minisztertanácson felhatalmazást kaptam a bankkal való megegyezés perferálására és ez a megegyezés létre is jött. Ebben nagy érdeme van Popovics Sándornak és Márffy osztálytanácsosnak. A bank a legnagyobb lojalitással folytatta ezeket a tárgyalásokat, amelyek folyamán a következő megállapodások jöttek létre:

Az összes épületeket, a budapesti székházat, valamint a vidéki banképületeket is a jegy hivatal számára kibéreltem. Eleinte vételi szándékom volt, azonban a bank 7 millió aranykoronát kért, ami megfelel 400 millió koronának. Epen azért szerződést kötöttem, de az elővételi jog fenntartása mellett. A bérös zeg évi 4 millió korona s ha a korona emelkedik, akkor kisebbedik a bérösszeg is. A bérletben benne foglaltatik az egész berendezés használati joga is. A bank magyar szervezetét átvesszük és mikor a jelen javaslat törvényerőre emelkedik, megkezdjük a pénzkicserélést. Junius elsején a jegyhivatal megkezdí működését. Az,

hogy már várják a pengő, ar pénz és szeretik, ez az, amire törekedtem és amit be is mondtam. Az 1920 előtti likvidációs tömegből átveszük a lombardokat és a nosztrifikált magyar hadikölcsönöket, végül átveszük a bank magyarországi tisztviselői státusát. Atveszük az összes magyar aktívákat és passzívákat.

Az a törekvésem volt kezdetől fogva, hogy ez a folyamat, ennek vérkeringése ne zavartassék, hogy a kicserélést ne kövesse drágasági hullám. A magyar koronát előbb stabilizálni kell, hogy aztán bankjegyeket kibocsáthassunk. Utódomé lesz a dicsőség, hogy felállíthatja az önálló magyar jegybankot, amely felállítható lesz abban a pillanatban, amikor a pénzügyi viszonyok és a nagyhatalmak megengedik.

Statisztikai táblázat mutat be ezután a pénzügyminiszternek szemléltetésére, hogy hivatalbalelépése óta hogyan emelkedett a magyar korona, majd így folytatja:

Ez a táblázat valóságos daktíloszkópiái lenyomata a magyar politikának. Vlahányszor zavar volt, krízis, valahányszor valaki nem fért a bőrébe, mindig esett a pengő és az akkor az országnak óriási összegeket került. Aki ezt csinálta, tudja meg, hogy új adókkal sújtotta az országot, mert minden súlyos új adókat jelent. Hallottam azokat a panaszokat, hogy a tőzsdén leestek a papírok, amiből többen azt a következtetést vonják le, hogy most már álljon meg a valuta, ne emelkedjék tovább, mert minden renthben van. Ilyen politikába nem megyek bele. Kijelentem, hogy utódomat is a nemzet itélőszéke elé fogom hurcolni, ha más politikát csinál, mint én. A változás különben is névleges. Ma más a pengő, mint azelőtt volt. Nem a termométer változott, hanem a lész.

A tőzsdének meg van az a rugalmassága, hogy magához térjen, de a magyar középosztály tudja meg, hogy jók a magyar bankpapírok, jók a magyar záloglevelek, annál jobbak, minél jobb a pengő. A közönség ne adja el papírjait, mert nemcsak hogy a papírok nem mennek tönkre, de egész biztosan jól járnak. A baj az, hogy a középosztály egyrésze a tőzsdéhez került, amelyhez semmi köze.

A valutát emelni kell

A valutaemelés társadalmi és erkölcsi probléma. Súlyosan tévednek, akik azt mondják, hogy Bécsben könnyebb az élet, mint Budapesten. Ezt nem a szállodák és mulatóhelyek zsufoltsága után kell megítélni, mert tény, hogy a bécsi középosztály még rosszabbul él, mint a miénk. Azok a külföldi lapokban elhelyezett hírek, amelyek szerint mi tönkrementünk, a nemzetgyűlés nem dolgozik, tulnyomóan osztrák forrásból származnak. Időm nagyrészt arra fordítom, hogy ezeket a híreket megcáfoljam.

A valutát emelni kell mindaddig, amíg a mi középosztályunk újból jóllakik, ruhához jut és visszavásárolja azokat az ólmakatonákat, amelyeket gyermekeitől elvett, mert eladni volt kénytelen. Munkából lesz a pengő. Hagyják abba a játékszenvedélyt az emberek, mert csak becsületes munkával lehet pénzt szerezni. (Nagy taps). Ha Nyugatmagyarország ma csatlakozik Ausztriához, ez már nemcsak a hazafiságra, hanem a józanságra is ütközik.

Ismétlem, fel kell tornáznunk magunkat a szomszéd államok valutáig. A frankvaluta felé haladunk. Ez érdeke Európa összes országainak. A fogyasztási piac

megszervezésének előfeltétele az egységes pengő. Enélkül még Amerika közgazdasága is súlyos károkat szenved. A latin pénzünió felé törekedünk, hogy Európát közös fogyasztási területhez juttathassuk, de ha minket mindig ijesztgetnek, ha folytonosan újabb jegyzékeket küldenek és azt hiszik, hogy a kis gyermekeket kiűri a frász és fizetni fogunk, akkor ezzel megakadályoznak bennünket a pénzügyi konszolidáció nehéz munkájában.

Fanatikus hiszem, hogy a magyar pengő problémája nem csupán pénzügyi kérdések sorozata. Erősen hiszem, hogy ha a nemzetgyűlés továbbra is támogatni fogja a kormányt és pénzügyi politikáját, ha egy héten belül elfogadják javaslatomat, úgy két fontos lépést tettünk. Először megvan a vagyonváltás nagyobb része, másodszor megünnepeljük az önálló magyar pengő születés napját. Ha látni fogjuk, hogy Popovics Sándor aláírásával minden héten kimutatás jelenik meg, hogy mennyi pengő van kibocsátva és mennyi ebből a fedezetlen, akkor látni fogják, hogy minden irányban törekszünk külföldi hitelezőink kielégítésére.

Ha a vagyonváltás meg lesz, akkor az első két héten meg lesz az első milliárd, amelyből kifizetjük az 1919-es osztalékot. Igaz, hogy csak 3%-kal, de becsületesen ki fogjuk elégíteni összes hitelezőinket. Önök is látni fogják, hogy minél jobban halad a vagyonváltás, annál jobban emelkedik a fedezett pengő és akkor emelkedik majd a magyar korona. Minden bankár és minden pénzügyi szakértő ellenőrizheti, hogy a magyar pénzügyminiszter beváltotta szavát.

Ha most azt kérdezik Önök, akik közt annyian vannak jóbarátsággal irántam, hogy ezek után az eredmények után én hiszem-e azt, hogy sikerülni fog a magyar pénzügyi kibontakozás, akkor én azt mondom, hogy az én hitem sem erős, sem gyenge nem lehet, mert az én hitem Magyarország feltámasztásában abszolút. (Hosszantartó élénk éljenzés és taps.)

Elnök az ülést öt percre felüggeszti.

Szünet után az elnök berekeszti a vitát.

A ház a javaslatot általánosságban elfogadja.

A korona emelkedése

A részletes tárgyalás során Sándor Pál azt a kérdést intézi a pénzügyminiszterhez: megfelelnek-e a valóságoknak azok a hírek, hogy a magyar valutát a pénzügyminiszter mesterségesen javította azáltal, hogy Zürichben magyar koronát vett az állam számára.

Hegedüs Loránt pénzügyminiszter köszönetet mond Sándor Pálnak, hogy ezt a kérdést hozzá intézte, legtöbb ideje, hogy ezt a közönséges hazugságot egyszer már leleplezzük. (Általános helyeslés.) Hogy mennyire hazug ez az állítás, azt legjobban bizonyítja, hogy nekem semmiféle pengő nem volt, de ha lett volna is, bizonyára mást csináltam volna vele, mint hogy magyar koronát vásárolok. Ki vesz koronát koronáért? Más országban úgy látszik, csináltak ilyenfélét, de én nem, én azt akarom, hogy a korona a maga természetes súlyával emelkedjék. Én voltam különben az első pénzügyminiszter, aki hivatalbalelépésem napján a deviza-forgalmat teljesen szabaddá tettem. Ha megkötöttem volna, akkor látszólag magasabban állna, mint ahogy a bécsi kifizetés is magasabban

áll, mint az osztrák korona. En nem tettem különbséget, nálunk kifizetés és pengő egyforma. Ebből látszik leginkább, hogy semmiféle mesterséges deviza-rendszer bály nem történt.

Ma kaptam kézhez a *Neue Zürcher Zeitung*-ot, mely a legelőkelőbb lapja Svájcnak és mindig a nagy komolysággal és tisztességgel tárgyalja a mi helyzetünket, melyet svájci részről már megszoktunk. Ebben nagy cikket olvasok a magyar koronáról, Először megdicsérem engem — ezt elengedem, hiszen eleget dicsérem én önmagam (Derülség) —, majd ezt írja: „Hegedüs nem nyugszik. Napnap után beszédeiben és újságcikkeiben folyton azt hirdeti, hogy a magyar koronának emelkednie kell, reméli, hogy nem sokára elérni a szomszéd államok szintjét, különösen a cseh és román pengő színvonalát. Ha egyszer sikerül neki a koronát szuggesztíóval megindítani, az tovább emelkedik, mert mindenki ellenkezőleg spekulál, most a magyar korona felé menek-

dik.” — Ez természetes, ha látják, hogy emelkedik, eladják, ami nem jó és vesznek olyant, amivel nyerni fognak. Ezt nem én csinálom, hanem az élet természetes mechanikája. Végül azt mondja a cikk és ez vonatkozik arra a kérdésre, melyet Sándor Pál fejtett: „Igy aztán rövid idő alatt a budapesti deviza Bécsben 1:10-ről 2:60-ra ment fel és lassankint mi is követtük ezt. Hogy vajon magyar részről nem segítették-e ezt egy kicsit, ezt nem tudom megállapítani, ezt sokan állítják, de a pénzügyminiszter ezt tagadja és folyton azt mondja, mint egy fanatikus, hogy a magyar koronának emelkednie kell, mert alábecsülték.” — Ezt mondom állandóan: A magyar koronának emelkednie kell, mert eddig alábecsülték. Kéri Sándor Pált és a nemzetgyűlést, hogy válaszáat vegyék tudomásul.

A törvényjavaslatot ezután részleteiben is elfogadták és harmadik olvasását a holnapi ülés napirendjére tűzték ki.

Ezzel az ülés véget ért.

Erdőgazdasági hivatal

Kereskedelmi szellem a városi erdők hasznosításában

Annak idején a jelentőségét megillető részletességgel ismertették Bodor Gyula miniszteri tanácsosnak, az erdőhivatal vezetőjének a városi tanács elé terjesztett referénciáját arról, hogy a városi erdők gazdasági és kereskedelmi vezetését és irányítását válasszák el teljesen a műszaki részről és a gazdasági ügyek intézésére egy tisztán kereskedelmi szellemben vezetett új szervezet létesítsenek. Horribilis városi vagyon összehasonlíthatatlanul jobboldalibb kihasználását jelenti ennek a reformnak célszerű megvalósítása és ezért találtuk helyén valónak, hogy az adózó politikai tuskodásokról erre a kérdésre igyekezzünk a közvélemény figyelmét ráterelni.

A városi tanács megértéssel fogadta Bodor Gyula miniszteri tanácsos reformjavaslatát és bizottságot küldött ki a javaslat megvitatására. A bizottság tagjai voltak Magoss György dr. tiszti főügyész, Tatay Zoltán dr. tb. tanácsnok, Kondor Kálmán főszámvevő, Ary Lajos tb. főszámvevő, Mayer Jenő számvevő és a felügyelő bizottság tagjai: Kernhoffer József, Paroszlay László és ifj. Schwartz Vilmos.

Az erdőgazdaság anyagkezelő, értékesítő és pénzkezelő szervezetének megalkotására irányuló reform megvitatására március 15-én tartotta ez a bizottság első ülését. Itt Bodor Gyula miniszteri tanácsos és Herkó erdőmérnök beható részletességgel ismertették azokat az okokat, amelyek az új szerv létesítését indokolják és előadták tervezetüket az új szerv felállítására és működésére. A bizottság több ülésén behatóan megvitatva a reformjavaslatot és megszövegezte a közgyűlés elé terjesztendő javaslatát.

A javaslat szerint a bizottság szükségesnek tartja a Bodor Gyula miniszteri tanácsos reformjavaslatának elfogadását, ennek alapján egy erdőgazdasági bizottság megválasztását és a városi tanács olyan értelmű utasítását, hogy az erdőgazdasági bizottság működésének szabályozására ügyrendet dolgozzon ki a következő irányelvek alapján:

A városi erdőgazdasági bizottság, amelyet már a legközelebbi közgyűlés megválasztana, a következő tagokból áll: Egy városi tanácsnok (a gazdasági ügyos-

tály vezetője), a tiszti főügyész, a főszámvevő és a törvényhatósági bizottság által választandó négy tag és pedig gépészmérnökök vagy építészmérnökök, valamint gazdasági és kereskedelmi szakértők. Az erdőgazdasági bizottság mellett mint állandó felügyelő bizottság működik a törvényhatósági bizottság felügyelő bizottsága.

Az erdőgazdasági bizottság feladata egy erdőgazdasági hivatal felállításának, amelynek hatáskörébe tartozik a városi erdők terméneinek és termékeinek értékesítése, az erdővel kapcsolatos összes gazdasági teendők vezétele (vasut, fuvarozás, anyagbeszerzés, műhelyek, fűrésztelpek, stb) és az összes pénzkezelés. Az erdőgazdasági hivatal önálló, de harmonikusán működik együtt a műszaki és szakértői munkát továbbra is végző állami erdőhivattal.

Az erdőgazdasági hivatal élére egy kereskedelmi és pénzügyi képzettséggel bíró szakember választandó. A megszervezendő új állást az erdőgazdasági bizottság javaslatára a városi tanács tölti be. A hivatal vezetője évi 100—120.000 korona javadalmazásban részesül. Az erdőgazdasági hivatal egyelőre a mai szemlélyzettel dolgozik, csak az új igazgatóval az összes gazdasági ügyek élén.

A javaslat szerint ez az új berendezkedés átmeneti jellegű lenne és végeredményében teljesen önálló vállalattá alakulna át a világi vállalat mintájára és hatáskörébe felvenné a tűzifa és szén (koks, faszen) kereskedelmi bekapcsolását is.

A kiküldött bizottság javaslatával csütörtökön foglalkozik a jog- és pénzügyi bizottság.

PIAC-UTCZA 9. SZÁM.
NŐI ÉS FÉRFI KALAPOK
ALKALMAZÁSA 3 NAP ALATT

Minden menekült-bélyeg
amelyet megveszel egy
könnyecppet szárit fel.

A nagyváradai püspök a felekezeti békeért

Széchenyi Miklós püspök ünneplése Hosszupályiban

Széchenyi Miklós gróf nagyváradai püspök, aki tudvalevőleg most egyházmegyéjének szabad területén tart bérnakörutát, tegnap Hosszupályi községet is meglátogatta. Hosszupályi lakossága felekezeti különbség nélkül lelkes fogadtatásban részesítette a püspököt, akinek tiszteletére a római katolikus templomhoz vezető uton diadalkaput emeltek.

A püspök titkára kíséretében autón érkezett Hosszupályiba és a bérnálás után a plébánián fogadta Lichtschein Dezső nagybirtokost, a hosszupályi római kath. egyház kegyurát, aki a fogadtatást rendezte. Fogadta még a püspök a református egyház presbiteriumának küldöttségét a lelkész vezetése alatt, majd a 76 éves Krausz Bernát izr. hitközségi elnököt, aki a hitközség küldöttsége élén hosszabb beszédet intézett a püspökhöz. Azt fejtegette, hogy a multban a püspök bölcs vezetése alatt álló hívei testvéri megértéssel és szeretettel éltek együtt a püspök híveivel, a jelenben azonban ez a példás egyetértés megváltozott és a zsidó vallású magyarokat, akiket a hazai rög kötéhez az országhoz, amelyet edesanyjuknak ismernek, ki akarják szakítani ennek az edesanyának karjai közül. Kérte a püspököt, hasson oda tekintélyével, hogy ők is résztvehessenek a beteg edesanya gyógyításában és teljes erejükkel dolgozzanak az új Magyarország felépítésén.

A beszédet a püspök nagy figyelemmel hallgatta végig és válaszában kijelentette, hogy rajta lesz ezután is, hogy ugyanolyan szeretettel és megértéssel éljenek egymás mellett a különböző vallásfelekezetek hívei, mint a multban.

A püspök a fogadások befejezte után autóra ült és az összehgyült tömeg lelkes éljenzése között elutazott Hosszupályiból.

A márciusi szennyiratok a bíróság előtt

Lázítás büntette alól felmentelt munkás

Március 2-án egész Debrecen nyugalmát felkavarta egy röpcedula, amelyet máig ismeretlen tettesek szőrtak szét a város utcáin. A röpcedula, amelyet készítői Református egyházi főfelügyelőség aláírással láttak el, felhőborító tartalmával a nemzeti hadsereg, a kormányzó ellen és általában a rend felborítására iparkodott izgatni a reformátusokat.

A rendőrség akkor nagy erélyvel igyekezett kinyomozni a röpcedula Debrecenbe szállítóit és terjesztőit, akik valószínűleg külföldről szállították Debrecenbe a lázító célzatu röpíratokat. Le is tartóztatta a rendőrség a mezőgazdasági gépgyár egyik munkását, Dihen Bálintot, aki saját vallomása szerint a Petőfi-téri Népkertben talált két cérnával összefűzött csomag cédulát, amelyet anélkül, hogy elolvasta volna, szétosztogatott a gyárban munkástársai között. A rendőrség megállapítása szerint Dihen a röpíratot több munkás jelentésében hangosan föl is olvasta.

A kir. ügyészség lázítás büntette címén indította meg az eljárást Dihen ellen, akinek ügyében ma tartotta meg a főtárgyalást a debreceni kir. törvényszék büntető tanácsa Nagy Kál-

mán dr. ítélőtáblai bíró Inoklete alatt. A vádat Eöry Kálmán dr. kir. ügyész képviselte, a vádlott védelmét pedig Iványi Béla dr. egyetemi tanár látta el.

Dihen Bálint vádlott részletesen elmondta a röpírat megtalálásának történetét. Március 2-án a Népkert egyik utcáján találta meg a röpíratokat, amelyeket zsebetett anélkül, hogy elolvasta őket. A gyárban aztán a munkások szélkapdosták az egészet, úgy, hogy neki csak egy maradt.

Elnök: Nem tudta ön, hogy a gyár szabályai tiltják röpíratoknak a gyárba bevitelét?

Vádlott: Nem tudtam; igaz, hogy aláírtam a szabályzatot, de erre a pontra nem figyeltem. A gyárban délig hozzá sem nyultunk a röpcedulákhoz. Ebéd után azonban, amikor a kályha előtt összeülünk, az egyik munkás hangosan olvasni kezdte a röpíratot. De rosszul olvasott, lassan és nem érthetően, úgy, hogy én kivettem a kezéből és hangosan

végigolvastam. A röpíraton mindannyian megbotránkoztunk.

Kutacsek Róbert üzemvezető, az első tanu, elmondja, hogy a vádlott sem szocialista, sem kommunista nem volt. Csendes, szorgalmas munkásnak ismerte.

Ugyanezt vallotta Kuzicska Lajos üzemvezető is.

Nagy Lajos kocsigyártó munkás hallotta a röpírat felolvasását. Mindnyájan megbotránkoztak a röpírat tartalmán és hangján.

Elnök: Mi a véleménye a röpíratról?

Tanu: Igazán nem volt szép dolog.

A többi tanu egyértelműen azt vallotta, hogy Dihen nem lázító céllal olvasta fel a röpíratot és hogy ő is elítélte a röpírat hangját is, tartalmát is.

A perbeszéd után a törvényszék felmentette a vádlottat és azonnali szabadlábra helyezését rendelte el. A kir. ügyész felebezett az ítélet ellen.

Az ellenzék a közszabadságokért

Szilágyi Lajos közös konferenciára hívta az ellenzéki és pártönkivüli képviselőket

Budapest, apr. 26. A magyar belpolitikának érdekes eseménye lesz pénteken délután: Szilágyi Lajos nemzetgyülési képviselő kezdeményezésére az ellenzéki pártok tagjai és a pártönkivüli képviselők együttes megbeszélésre ülnek össze, melyen több fontos kérdést akarnak behatóan megvitatni. Elsősorban a közszabadságok helyreállítására, a sajtószabadság és a gyülekezési jog visszaszerzésére irányulnak ezek a megbeszélések.

Szóba kerül a tanácskozáson a parlamentaris kormányzás elve is. Az ellenzéki képviselők nagyrésze sérelmesnek találja, hogy a kormányprogram feletti vitát a parlamenti többség a miniszterelnök kívánságára levetette a napirendről és a miniszterelnök nem reflektált az elhangzott felszólalásokra sem. Külön sérelmen az ellenzékre nézve, hogy a bizottsági tagságok kijelölésénél mellőzi az ellenzéki, főként a pártönkivüli képviselőket. Ezenkívül bizonyos mentelmi sérelmek és kifogások is vannak.

A péntek délutáni értekezleten, mely az 1. számú bizottsági teremben lesz, résztvesznek: a függetlenségi kisgazda- és polgári párt, a Friedrich-párt, a demokratia párt tagjai és a pártönkivüli képviselők. Ez ügyben Balla Aladár a következőképp nyilatkozott:

— A konferenciára mindenek előtt azért van szükség, hogy megállapítsuk azokat a feltételeket, melyek mellett a közszabadságok visszaállítására irányuló akciókat megkezdhetjük.

A Friedrich-párt eddig hivatalosan nem kapott még a konferenciára meghívást, azonban Szilágyi Lajos Dinnich Vidorral közölte a tervet. Természetesen a Friedrich-párt is résztvesz a konferencián, melyről Tasnádi Kovács József ezt mondta:

— A sajtószabadságért hajlandók vagyunk együttmenni minden párttal.

Ugron Gábor így nyilatkozott a Szilágyi-féle akcióról:

— Az akciót nagyon helyeslem és magam is szükségesnek tartom, hogy az ellenzéki képviselők a fontos kérdések egyöntetű elintézésére bizonyos kontaktusban álljanak. Igaz, hogy vannak olyan kérdések, melyekben a vélemények nem egyeznek, azonban mégis helyesnek tartom, hogy azokban a kérdésekben, melyekben az ellenzéki képviselő

lök egyetértenek, együttesen járjanak el.

Szterényi vagy Sándor Pál?

Erdekes eseménye a politikának, hogy a kisgazdapárt nem akar belemenni abba, hogy a pénzügyi tanácsba a pártvezetőség a pártönkivüliek részéről Szterényi József bárót delegálja. A kisgazdapárt szívesebben látná ezen a helyen Sándor Pált.

Bánffy külügyi expozéját várják

Erdeklődései várják politikai körökben a pénzügyi bizottság ülését, melyen a külügyi tárca költségvetését fogják tárgyalni.

Ráday belügyminiszter elégtételt szolgáltat a törvényhatóságoknak

Programja: a törvényhatóságokra támaszkodva a jog és törvényes tekintély tiszteltének helyreállítása

Az egész ország józan közvéleménye a megnyugtató megkönnyebbülés, a bizakodó reménykedés jegyében fogadta azt a hírt, hogy Magyarország belügyminisztere Ráday Gedeon gróf lett, Tisza István politikai iskolájának egyik markáns vezéralakja, akít puritánizmus, önzetlen honszeretet, pontosan kitűzött célok, rendíthetetlen akarat, és törhetetlen erély jellemeznek. Ezt a bizakodó reménykedést beigazolta Ráday Gedeon gróf belügyminiszter első jelentős megnyilatkozása is, beköszöntő levele a magyar törvényhatóságokhoz, amely ma érkezett le Debrecen városához. A belügyminiszter bemutatkozó levele teljes mértékben elégtételt szolgáltat a magyar törvényhatóságoknak, amelyek ma is rendíthetetlenül teljesítik alkotmányvédő, nemzetfenntartó, értékes hagyományokat ápoló, a józan haladást irányító feladatukat ősi autonómiajukban biztosított jogaikra támaszkodva s amelyeket épügy mint a multban, kíméletlen élességgel támad az aktuális politika, ha efemer céljainak megvalósítása elé gátat emel, a törvényhatóságok hagyományokon, elvhűsége, törvényen és jögon alapuló vétője.

De nagyjelentőségű Ráday Gedeon gróf bemutatkozó levele abból a szempontból is, hogy

Az ülésen Bánffy Miklós gróf külügyminiszter expozészerű beszédet mond.

A pénzügyi bizottság

permanenciában marad. Holnap délelőtt együttes ülést tart a közgazgatási és igazságügyi bizottsággal és a pénzjegyek védelméről szóló javaslatot tárgyalja.

Beniczky mentelmi ügye

A nemzetgyülés mentelmi bizottsága ma délután folytatta Beniczky Ödön ügyének tárgyalását. Rubinek István, a bizottság elnöke kijelentette, hogy a mai ülésen döntés nem várható, mert annyi tanut idéztek be, hogy még a mára idézettek sem hallgathatják ki mind. A döntés azonban még ezen a héten megszesz.

Ráday programja

Ráday Gedeon gróf belügyminiszter a nemzetgyülés folyosóján egy hozzáintézett kérdésére kijelentette, hogy programját a miniszterelnök bemutatkozó beszéde szabta meg s az ő működése ennek a bemutatkozó beszédnek keretében fog mozogni.

A Ház holnapi ülésére érdekes indítványt jegyzett be Andaházy Kasnya Béla, a nemzetgyülés legifjabb tagja. Indítványban a botbüntetés és a numerus clausus megszüntetését, továbbá az amnesztia-rendelet végrehajtásának felülvizsgálását kívánja.

A pártok között kétségtelenül megvan ma is a lappangó ellentét, amely nyíltan akkor fog megmutakozni, ha a Beniczky-ügyben a mentelmi bizottság javaslata a Ház elé kerül. Tulajdonképen eseménye a politikának csak az, hogy Mayer János lemondott a kisgazdapárt ügyvezető elnöki tisztségéről, mert közéleti miniszterre neveztek ki; a párt ügyvezető elnöke Rubinek Gyula lesz.

ezáltal elsőszben szegezi le a nagy nyilvánosság előtt belpolitikai céljainak irányelveit, azokat az irányelveket, amelyeknek gyakorlati megvalósulása egyedüli biztosítéka a nagy célnak, az alkotó magyar munkának. Ezek az irányelvek a jog uralma, a törvényes tekintélyek tisztelete és a zavartalan belső nyugalom. Háboru dúlása, forradalmak pusztításai után a konszolidáció jegyében új életet kezdő magyar nemzet bizakodó reménységgel várja Ráday Gedeon gróf erős kezétől, törhetetlen akaratától és erejétől ezeknek az irányelveknek és velük és általuk a nagy nemzeti célnak mielőbbi valóra-válását.

Ráday Gedeon gróf bemutatkozó levelét teljes egészében itt közöljük:

A kormányzó ur O Főméltósága 1921 április hó 14 ikén kelt magas elhatározásával engem m. kir. belügyminiszterré méltóztott kinevezni.

Ez a nagy kitüntetés nehéz feladat elé állított. Köleltségem, hogy a belső rend minden újult támadással, vagy aknamunkával és összhangbontó lörekvéssel szemben biztosítam. Kétségtelen, hogy az utóbbi időkben örvendetes haladást tettünk a konszolidáció felé. De még nem vagyunk célnál. Kemény dolog áll meg előttünk,

amely fokozott erőfeszítést, erélyt és éberséget kíván.

Megnyugtató rám nézve az a tudat, hogy nagy munkámban az ősi törvényhatóságokra támaszkodhatom, amelyek évszázadokon át sziklaszilárd oszlopokként állották meg helyüket minden nemzetellenes törekvéssel szemben és amelyeknek rendületlen hazafiasságán nem üthetett rést a romboló szellem sem.

Bizalmamnak nemcsak a törvényhatóságok iránt való velem született ragaszkodás az alapja, hanem eddigi közpályámon szerzett ama személyes tapasztalatok is, hogy a törvényhatóság intézményében rejlő öserő a legértékesebb nemzetfenntartó tényező egyike.

Amidőn a törvényhatóság közönségét erről a helyről a legmelegebben köszöntöm, egyúttal arra kérem a törvényhatóságot és a közigazgatási tisztviselőket (előljárókat), — akiknek önfeledő munkásságát közszolgálati működéséből jól ismerem és nagyrabecsülöm — legyenek segítségemre kipróbált odaadásukkal abban a törekvésben, hogy teljesen helyreállítsuk a jog uralmát, a törvényes tekintélyt, a tisztességet és így megteremthessük az alkotó munkához, nemzeti nagy céljaink megvalósításához szükséges zavartalan belső nyugalmat.

Budapest, 1921. évi április hó 19-én.

Ráday.

VILÁGNYELVEK!
ROSE-nyelviskola
Széchenyi-utca 42

Van-e medve a mikepércsi dzsungelben?

Medvofogás liftkötéllal

A debreceni államrendőrségen érdekes feljelentést tett pár nap előtt Balogh Zsigmond, a Király-utca 5. számú ház tulajdonosa. Elpanaszolta, hogy háza villamos felvonógépének 10 méter hosszú köteleit érthetetlen módon ellopják. A rendőrség detektíveket küldött ki a különös lopás felderítésére, akiknek a házmester elmondta, hogy két 10—12 év körüli gyereket látott csak a házban a lopás idejében, de hihetetlennek tartja, hogy a kötelek ezek vitték volna el. A detektívek mégis ezen a nyomon indultak el és megállapították, hogy a liftkötélet a két kis fiu vágta le.

A gyerekek nem is tagadták a lopást, sőt mikor a detektívek magyarázatot kértek, elbeszítették, hogy a kötéllopására méltányos érdemlé okok készítettek őket, ugyanis medvét akartak a kötéllel fogni. Nevezetesen mind a ketten szenvedélyes mozilátogatók voltak. Legutóbb a *Xa-Xa* című dzsungel drámát nézték meg és itt látták, hogy a vadállatok, tigriseket, medvéket, oroszlanokat kötélhurokkal is meg lehet fogni. Mindketten rajonganak a vadászat iránt és elhatározták, hogy a moziban látott módon a legközelebb vadászni indulnak. A *Mikepércsi-ut mentén ki is szemeltek egy bozótot és valószínűnek tartották, hogy ha oroszlan, tigris és elefánt nem is, de legalább medve lesz benne.*

Most már köteleket kellett keríteniük. Levágták hát egy este a Király-utca 5. számú ház liftkötélét és kicsempézték a házból. Másnap teljes felszereléssel vadászni indultak. Igaz, hogy a mikepércsi dzsungel csak kevéssé hasonlított a mozi vásznan látotthoz, de nem is látták benne medvét. Szomorúan visszatértek hát a sikertelen medvavadászatról és visszahozták a köteleket is, amelyet most már, miután úgy

sem vehetik hasznát, készséggel visszaszolgáltattak.

A gyerekek szülei kézzelfogható eszközökkel bizonyították

be a vadászoknak, hogy milyen veszélyes dolog a medvavadászat és hogy Debrecen környékén tilos liftkötéllal medvére vadászni.

Sztanykovszky semmit sem tud a Tiszagyilkosságról sem a felbujtókról

Szerinte mindent Hüttner talált ki

A főtárgyalás tizenkettedik napjának szenzációja

Budapest, április 26. Gadó István dr. kuriai bíró, a Tisza-pőr főtárgyalásának elnöke, ma két terjedelmes iratesomót kapott Bécsből. Az iratokat János Andor, a Tisza-pőr megszökött vádlottja azzal küldte törvényszéknek, hogy azokat a tárgyaláson olvassassák fel. A két iratesomó hosszú vallomást tartalmaz, melyben János Andor, a tizenegyes katonatanács tagja részletesen ismerteti azokat a forradalmi eseményeket, melyek a Tisza-gyilkossággal kapcsolatban felmerültek. A szereplő személyekről részben új adatokat közöl, másrészt leleplezi azokat a kulisszatitkokat, melyekre a nyomozás során célozgatnak. János azt állítja, hogy ő ugyan ártatlannak érzi magát a bűnpörben és csak azért szökött Bécsbe, mert nem akarta üldözötteseknek kintenni magát.

A főtárgyalás megnyitása előtt Szilassy Pál dr. ügyész elbeszélte, hogy minden nap fenyegető leveleket hoz neki a posta; hosszú, goromba levelek ezek, melyekben megfenyegetik azzal, hogy halálának halálával hal meg, ha a vádat nem ejti el azonnal. A védőügyvédek hasonló tartalmu leveleket kaptak; őket is megfenyegetik az ellenkező álláspontot képviselő levélírók, hogy miért vállalták olyan vádoltak védelmét, akik megérték az akasztófára.

Gadó István elnök reggel 9 óra körül nyitja meg a főtárgyalást. Szóváltás a tegnapi tárgyalás végén történt incidenst, amikor Baksay Miklós dr., Friedrich védője kikelt Hüttnernek Nagy Károly detektívönök és Váry főügyész állítólagos szerepéről adott válasza ellen.

Következik Fényes László védője, Salusinszky Gyula dr.

Salusinszky: Ön az elnök urnak arra a kérdésére, hogy a nemzeti tanács ülésén részt vett-e és hogyan néztek ezek ki, azt mondta, hogy nemzeti tanácsnak neveztek mindazokat a gyűléseket, ahol két-három ember összeült, a hadosztálybíróági főtárgyaláson pedig határozottan állította azt, hogy a nemzeti tanácsnak ezek a gyűlései zárt, pozitív gyűlések voltak. Ezt következetesen mondta a hadbíró-ság.

Elnök: Elébe tartottam már ezt a vallomását. Amennyiben ez praemissa, megengedem a kérdést.

Salusinszky: Csak praemissa. (Hüttnerhez:) Azt vallotta ön a hadbíró-ságon, hogy azt is elhatározták a nemzeti tanács ülésén, hogy a határozatot teljes terjedelmében közlik a katonatanács-csal, de úgy látszik valaki iránt bizalmatlanok voltak s ezért csak kivonatban közölték azt. Kérem öntől, aki a katonatanácsnak titkára volt s aki mindent először kapott kézhez: mi volt ebben a kivonatban?

Hüttner: Az, amit a 28-án este tartott értekezletről elmondtam.

Salusinszky: Azt közölték, hogy meg kell gyilkolni Tiszát?

Hüttner: Nem, hanem azt, amit én már elmondtam.

Salusinszky: Csernyák közölte tehát azt, hogy Tisza meggyilkolását elhatározták és hogy erre embereket kell szerezni?

Hüttner: Ezt én nem mondtam.

Salusinszky: Ki írta alá ezt a kivonatot?

Hüttner: Szóbeli közlést nem szoktak aláírni.

Salusinszky: A Royal-szállóbeli jelentés kapcsán ön a következőket mondta a hadbíró-sági tárgyaláson: „A Royal-szálló halljában ketten várakoztunk.” Azt kérdelem, ki volt a másik?

Hüttner: Nem tudom, Lengyel vagy esetleg Schmiedek, nem tudom.

Salusinszky: Közben, amikor várakoztak, Csernyák elmondta önnek a 27-iki éjjeli nemzeti tanács határozatát. Így történt?

Elnök: Erről már nyilatkoztam.

Salusinszky: Nem nyilatkoztam. Itt másképp mondta, ezért szeretnék precíz feleletet hallani újból tőle. Újból felteszem a kérdést: ketten várakoztak Csernyákra, e közben elmondta Csernyák azt, hogy 27-én éjjel mit határoztak a nemzeti tanácsban. Hogy történt, hogy amikor már Csernyák nem volt ott, mégis elbeszélte önnek az éjjeli történeteket?

Elnök: Ez a vallomás már fel van tárva egyszer.

Salusinszky: Lengyel vagy Schmiedek ott volt. Konstatálom, hogy Lengyel nem volt ott, de mondjuk, hogy ott volt. Tudta-e ő, hogy mit határoztak éjjel a nemzeti tanácsban?

Hüttner: Nem tudta.

Salusinszky: Mért nem tudta? Elküldték, vagy bedugta a fülét, hogy ne halljon semmit?

Hüttner: Nem mondta el sem Lengyelnek, sem Schmiedeknek Csernyák a dolgot az én jelenlétben.

Salusinszky: Ezután a 100.000 koronás levélről intéz kérdést. Ön azt mondta, hogy a levél Prágában van deponálva egy safeben.

Mielőtt Hüttner választ adna, az elnök szünetet rendel. Szünet után.

Salusinszky: Ön ezeket mondta: »Mielőtt tovább mennék, ki kell egészítenem előző vallomásomat. Itt a fogházban tudtam meg, hogy valaki elment Prágába és hamis névaláírással fel akarta venni letétemet. Ez a csalás nem sikerült, én azonban, hogy biztonságba helyezzem irataimat, ezeket Prágából elszállítottam Bernbe, a Credit Lyonnais ottani fiókjába.« Mért szállította éppen oda ezeket az okmányokat? Volt-e ott valami ismerőse, vagy összeköttetése?

Hüttner: Egy ismerősömnek volt összeköttetése.

Ezután a többi védők intéz- nek kérdéseket Hüttnerhez.

Hüttner megesketik

A kérdések befejezése után Polónyi Dezső dr., Friedrich Ist- védője áll fel és indítványozza, hogy a bíróság Hüttner ellen tegyen feljelentést hamis tanúzás miatt.

Hüttner megesketését a többi védő és az ügyész is ellenzi, a bíróság azonban elrendeli Hüttner megesketését és elutasítja Polónyi indítványát.

Sztanykovszky vallomása

Ezután a katonai bíróság által halálraítélte Sztanykovszky Tibor kihallgatása következik. A szen-

zációk izgalma zajlik a terem- ben, mert Sztanykovszky ki- jelentti, hogy az egész Tisza- gyilkosságról nem tud sem- mit, nem is hallott róla, mert nem vett benne részt. Nem igaz, hogy Friedrich, Kéri és Fényes felbujtatták őket a gyilkosságra. Az egészről egy szó sem igaz, csak Hütt- ner találta ki.

Az általános kérdések után kezdődött a szenzáció tanuvallo- más.

Elnök: Van az ügyről közvet- len tudomása?

Sztanykovszky: Nincs.

Elnök: Nem vett részt a gyil- kosságra?

Sztanykovszky: Nem.

Elnök: Tud-e valamit mondani a gyilkosságra vonatkozóan?

Sztanykovszky: Nem tudok.

Elnök kérdéseire elmondja ez- után, hogy katonatanács, mint olyan, ahogy Hüttner beállította, egyáltalán nem volt. Ott csak jöttek-mentek az emberek, de a katonatanács tulajdonképpen csak november 4-én alakult meg. Az tény, hogy Friedrich oda bejárt, de nem beszélt ő sem, hanem csak jött ment, mint a többiek.

Nem is volt kiküldöttje a nem- zeti tanácsnak, mint hogy Cser- nyák sem volt katonatanács ki- küldöttje a nemzeti tanácsban.

Elnök: Hüttnerrel hol találko- zott?

Sztanykovszky: Az utcán Hütt- ner azt mondta, hogy Albániából jött, ahol lázadás volt, de nem hittem el neki, mert Hüttner mindig hazudik.

Elnök: Hüttnerrel hol találko- zott?

Sztanykovszky: Az utcán Hütt- ner azt mondta, hogy Albániából jött, ahol lázadás volt, de nem hittem el neki, mert Hüttner mindig hazudik.

Elnök: Hüttnerrel hol találko- zott?

Sztanykovszky: Csernyák köz- ölte, hogy Károlyi Bécsből mint miniszterelnök fog visszatérni.

Elnök: Tehát nem igaz, hogy Friedrich és Csernyák megállá- podott, hogy ha Károlyi nem lesz miniszterelnök, akkor forra- dalommal kényszerítik ezt ki?

Sztanykovszky: Később volt szó róla, de nem Friedrich mondta, hanem Csernyák.

Elnök: Szó volt arról, hogy ha a forradalom kitör, az akkori katonai és politikai vezetőket le kell tartóztatni, esetleg megölni?

Sztanykovszky: Beszéltem vala- mit erről Csernyák, de csak a forradalomban.

Elnök: Neveket nem említett?

Sztanykovszky: Talán említett, de nem emlékszem. Ugy gondol- lom, a forradalomban beszélt Ti-zsáról, Lukachichról, Weker- léről, Szerényiről.

Elnök: Igaz, hogy egyesek azt mondták, hogy nem elég letar- tóztatni, de el kell tenni őket láb alól is?

Sztanykovszky: Ez nem igaz.

Elnök: Igaz, hogy október 28-án Friedrich bejelentette, hogy Lukachichot, Tiszát, Wekerlét, Szerényit végleg el kell tenni láb alól?

Sztanykovszky: Nem igaz.

Elnök: Az sem igaz, hogy önök tiltakoztak ez ellen?

Sztanykovszky: Mi nem hal- lottuk, tehát nem is tiltakoz- hattunk.

Elnök: Figyelmeztetem, hogy hogy mi lesz Onnel, ha ön elé- tárom előző vallomásait. Nem érzi ön azt, hogy micsoda borzasztó dolgokat mond?

Sztanykovszky: Majd én meg- magyarázok mindent.

Elnök: Nagyon jól gondolja meg, hogy ne terheljen ártatlan- okat. Ne gondolja azt, hogy ha mindent letagad, akkor mi min- dent el fogunk hinni. Ha érthe- tőnek is találjuk, hogy a halál-

bünteté-
bál, ne
meg tu-
Sztan-
vaira fo-
hangon
— N
nyóná-
lomás-
A ma-
nak az
véget é-
kor fol-
hallgat-

LEG-

Hadi-

A né-
hozza a
1921 m-
követk-
történe-
Május
az élju-
Figy-
a kitü-
jenek
ben a
kalmá-
nyekih-
telre j-
levő fi-
zetés.
bálys-
kelend-

Előle-

A ha-
dija m-
de má-
hatnak
1921
Akik é-
nek 19-
kapha-
előleg-
hozza

A I

Az
lényeg-
keres-
pirok
az ár-
javult-
tevé e-
nagyj-
rozott

Mag-
Hitel-
Leszár-
620—1
Magy-
930, C
malon-
700, E
Alt.ké-
5150,
Danu-
Rima-
1055,
2290—
990—
gyar-
fater-
Izzó
Gum-
A
zattan-
amely-
márk-
Árak
Na-
1010-
eia
4.18—
Rom-
Soko-
45.50
0.40
márk-

Zü-
Bud-
Oszt-
New

büntetés terhe alatt tagadni próbál, ne gondolja azt, hogy ezzel meg tud indítani!

Sztanykovszky az elnök szavaira felkapja a fejét és kemény hangon szól:

— Nagyságos elnök ur, én gyónásképen teszem a vallomásumat.

A mai tárgyalás Sztanykovszky-nak az után a kijelentése után véget ért. Holnap reggel 9 órakor folytatják Sztanykovszky kihallgatását.

LEGSZEBB KALAPOK FRANK EDENEL.

Hadisegélyesek figyelmebe

A népjóléti hivatal tudomására hozza a hadisegélyeseknek, hogy 1921 május hóra a kifizetések a következő napokon fognak megtörténni:

Május 2-án és 3-án a segélyek, az elmaradottaké pedig 14-én.

Figyelmeztetnek a felek, hogy a kitűzött napok bármelyikén annál is inkább pontosan jelenjenek meg, mert ellenkező esetben a következő havi fizetés alkalmával juthatnak csak illetményeikhez. Továbbá csak a felvételre jogosítottaknak kezei közt levő fizetési ívre történik a kifizetés. Akadályoztatás esetén szabályszerű meghatalmazás mellékelendő.

Előleg a hadiözegeknek

A hadiözegek, kiknek nyugdíja még nem utalványoztatott, de már kérve van, előleget kaphatnak a népjóléti hivatalnál 1921 április 27. és 28. napjain. Akik e napokon nem jelentkeznek 1921 május 6. és 7. napjain kaphatnak előleget. A már nyert előlegről kapott ívet mindenki hozza magával.

A budapesti tőzsde

Budapest, április 26.

Az értéktőzsde forgalma ma lényegesen megélnélt. Nagyobb kereslet mutatkozott egyes papírok iránt és ennek megfelelően az árfolyamok némelyike javult. Egyes papírokban számottevő emelkedés is volt, azonban nagyjában véve nem volt határozott árdragulás. Arak:

Magyar Hitel 1730—10, Osztrák Hitel 740—35, Jelzálogbank 325, Leszámlító 745—50, Hazai bank 620—10, Angol-magyar 800—810, Magyar-olasz 365—60, Alt. takarékp. 930, Concordia 2200, Bpesti gőzmalom 4300—225, Beocsini 4600—700, Bánya és kohó 3250—125, Alt. köszén 5900—850, Salgó 5050—5150, Trikányi 3400—200, Ganz-Danub. 13500, Ganz. vill. 3700, Rima 2150—110, Lichtig 1105—1055, Uchlick 980—30, Kóburg 2290—350, Lipták 473—50, Láng 990—1000, Brassói 4300—600, Magyar erdő 1650—560, Országos faterm. 1575—50, Karton 1350, Izzó 3500—450, Cukor 12000, Gummi 2865, Telefon 2650.

A valutapiac általában változatlan, kivéve a bécsi kifizetést, amely valamivel gyengébb és a márkát, amely 10 ponttal drágult. Arak:

Napoleon 805—800—817, Font 1010—1020, Dollár 258—255, Francia frank 19.70—19.60, Márka 4.18—4.13—4.15, Lira 12.50—12.55, Romanov 1.03—1.01, Lei 4—4.03, Sokol 3.60—3.62, Svájci frank 45.50, Kor.-dinar 7—7.15, Bécsi 0.40 és fél—0.41 és fél, Lengyel márká 0.34 és fél—0.34.

Zürichi devizák:

Zürich, április 26. (Megnyitás). Budapest 2.21, Bécs 1.52 és fél, Osztr. bélyegzett 0.98, Berlin 9.—, New-York 575, Milano 27.90,

Prága 7.95, Zágráb 4.05, Bukarest 9.10, Varsó 0.71.

Zürich, április 26. (Zártat). Budapest 2.22, Berlin 8.90, New-York 576, London 22.72, Páris 42.55, Milano 27.85, Prága 7.90, Zágráb 4.05, Bukarest 9.10, Bécs 1.53, Osztr. bélyegzett 0.98, Varsó 0.71.

HIREK.

**Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök
igazságban,
Hiszek Magyarország
feltámadásában.**

— A városi közgyűlés előkészítése. A törvényhatóság legközelebbi közgyűlésének tárgyait a jog- és pénzügyi bizottság e hó 28-án, csütörtökön délután 4 órakor tartandó ülésén készíti elő. Az ülés fontosabb tárgyai: Az erdőgazdasági hivatal felállítására és erdőgazdasági bizottság létesítésére. A mentelep-laktanyára a mentelep parancsnoksággal kötendő szerződés. A f. évi május 15. 16. tartandó löverseny alkalmából Debrecen város díja címén 5000 korona megszavazása. A városi tejjgazdaság felszámolása. A Jerusszélé tüzfázisállományok kifizetése tárgyában.

— Világítás déltől éjfélig. A világítási vállalat közli, hogy április 28-tól, csütörtöktől kezdve déli 12 órától éjféli 12 óráig lesz világítás. Gázszolgáltatás állandóan reggel 7 órától esti 9 óráig.

— Budapesti Keleti Vásár. A budapesti Kereskedelmi és iparkamara május 14. és 27. között megrendezi Budapesten a városi Iparcsarnokban a XII-ik árumintavásárt. Az árumintavásáron több mint hatszáz magyar iparos állít ki. Az árumintavásár szakmai hat főcsoportra oszlanak és pedig: 1. üveg-, porcellán-, majolika- és agyagipar. 2. Papír-, írószersz. és grafikai ipar. 3. Textil- és bőripar. 4. Norinbergi-, díszmű-, játékaru-, fa- és butoripar. 5. Vegyszert-, gyógyszer-, kozmetikai- és ételmisszeripar. 6. Vas- és fémáru-, műszaki- és elektrotechnikai ipar. — Tekintve a mai valutáris viszonyokat, a budapesti árumintavásár a kelet részére a legolcsóbb bevásárlási forrás. A vásárra felutazni kívánó kereskedőket Budapest székesfőváros idegenforgalmi hivatala helyezi el. Aki a vásárra felutazni óhajt, jelentse be jövetelét nyolc nappal előbb az irodának. (IV., Haris-köz 1.)

— Vizgyógyintézet Debrecenben. A magyar nemzeti és gazdasági lét szomorú temetője, Trianon, kegyetlen következetességgel végzett teljes munkát a pusztításban, a dolgozó magyarság létfeltételein kívül megfosztotta Magyarországot híres gyógyforrásaitól is, amelyek körül virágzó fürdőtelepek épültek és lehetővé tették a betegeknek, hogy a haza határain belül keressenek gyógyulást bajaikra. Ma, ha a beteg megszokott fürdőjét fel akarja keresni, „külföldre” kénytelen utazni, át kell esnie az utlevél és a vizum megszerzésének keservein s mindezek felül idegen valutákra átszámítva horribilis összegekkel kénytelen gazdagítani a csehek és románokat. Teljes elismerést és méltánylást érdemel ilyen körülmények közt egy olyan vállalkozás, amely pótolni igyekszik az elvesztett gyógyfürdőket és lehetővé

teszi, hogy a betegek az utazás kellemetlenségeitől és horribilis kiadásoktól megkímélve, idehaza találják meg a gyógyulás eszközeit. Ebből a szempontból nagy jelentőségű esemény a Margit-fürdőben berendezett vizgyógyintézet megnyitása, amely május másodikára van kitűzve. Költséget nem kímélve, a modern orvostudomány legköltelesebb eszközeinek felhasználásával rendezték be a Margit-fürdőben a vizgyógyintézetet, mely az összes hideg és meleg vízkezelésekre, villanyos fürdőre és kezelésre, izsappakolásokra, kozmetikai fürdőre berendezve május másodikától kezdve rendelkezésére áll a nagyközönségnek. A vizgyógyintézetben állandó orvosi ellenőrzés lesz, tökéletes kényelem, a legmodernebb technikai vívmányok és így bizonyosra vehető, hogy ez az új és fontos egészségügyi intézmény rövid időn belül eléri azt a jelentőséget, amelyet megérdemel.

— Pászka árusítás. A debreceni statusquo izr. hitközség József kir. herceg-utca 26. szám alatt a még rendelkezésre álló pászkát grgként 40 koronáért szolgáltatta ki.

— A Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezte közli: Ertesítjük vásárló közönségünket, hogy Vár-utca 1. szám alatti üzletünkben módunkban van újból a következő árleszállításokkal eszközölni: 1 kg. csemege turó 88 K, 1 kg. kocka cukor 130 K, 1 kg. süveg cukor 130 K, 1 kg. kristály hófehér cukor 118, 1 kg. nyers kávé 108 K, 1 kg. kakaó 150 K, 1 kg. rizs 34 K, 1 kg. bab 7 K, 1 kg. lugkó 40 K, 1 liter petrolium 28 K, 1 liter denaturált szesz 32 K, 1 liter asztali fehér bor 32 K, gyermekcipő párja 300 koronától 400 koronáig, fiu cipő párja 500—550 koronáig, férficipő párja 650—800 koronáig, férfizokni párja 25—55 K, szalmakalap darabja 40 K, Hentesáruk és hideg felvágottak a piaci árnál jóval olcsóbban állandóan kaphatók.

— Fogtechnikai műterem és laboratórium József kir. herceg-utca 6. sz. alatt.

— Erdélyi üzenet... — Válasz... Irredenta költemény, zenésített legényei Bodnár Erzsébet, most jelent meg! Kapható Hegedűs és Sándor irod. r.-t. könyvkereskedésében, Piac-u. 34.

— A színésznők bolondja. A rendőrség tegnap lopás és sikasztás miatt letartóztatta P. J. 18 éves máv hivatalnokot, az Ebredő Magyarok Egyesülete egyik helyi csoportjának volt titkárárt, akit az ÉME hosszabb idő előtt a pénzkezelés körül ejtett hibák miatt kizárt az egyesületből. A letartóztatásra az adott okot, hogy P. J. egyik mult vasárnap tartott bálon egy detektívnek kilopta a zsebéből ezüst óráját. A nyomozás megállapította, hogy a rossz utra tévedt fiatalember a máv. osztálymérnökségen körülbelül 1000 koronát sikkasztott a rábizott pénzből, valamint az is, hogy apjától is nagy mennyiségű ruhaneműt lopott el. A lopásokból és a sikkasztásból eredő pénzt P. J. színésznőnek adta át. Szervenvelyes imádója volt a Csokonai-színház színésznőinek, akiknek fényképeit letartóztatásakor is zsebében találták. A színésznők fényképeiből egész sorozatokat hordott a zsebében.

— Legújabb májusi menetrend hivatalos kiadása kapható Hegedűs és Sándor irod. r.-t. könyvkereskedésében Piac-u. 34.

Csonka Magyarország —
nem ország,
Egész Magyarország —
mennország!

SZÍNHÁZ.

Bob herceg. Ifjuságunk szép emlékeit hozta magával a Bob herceg és azt a bizonyoságot, hogy az operett tisztán irodalmi eszközökkel is lehet tetszetős és hatásos. A repriz nagy külső siker jegyében folyt le, amiből Buday Ilonáé az orozslánrészt, tökéletes Bob herceg volt, fess, ragyogó, dévaj, hódító. Helgay Andor kissé száraz, de egészben véve ötletes és markáns figurája említhető még fel, Bodán Margit szépen énekelt, a többi szereplő is megérezte a sikert és tőle telhetőleg igyekezett. A rendezés ezuttal is a lila fényben excellált, ellenben teljesen elejtette például az első felvonás ragyogó oktatási jelenetét.

A színházi iroda jelentése

Szardán C) bérletben a Buzavirág kerül színre.

Amerikai műsor az Urania-ban. A moulin rouge leánya, egy táncosnő regénye, 6 felvonásban és «O» mint szerelő és Bigorno a holdkörös két kacagató amerikai burleszk, ma utoljára az Urania-ban.

Patience, skót ballada 5 felvonásban, Konrad Veidt és Marya Kierska főszereplésével, ma utoljára az Apollo-ban.

Meghívó.

A DEBRECENI FAIPAR R.-T. 1920-21. évi rendes közgyűlését

1921. évi május hó 8. napján, délelőtt 10 órakor tartja meg Debrecenben, az Általános Forgalmi Bank Részvénytársaság tanácsstermében — (Ferenc József-ut 32. sz.) és arra a társaság részvényeseit tisztelettel meghívja AZ IGAZGATÓSÁG.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentése a lefolyt üzletévről, ezzel kapcsolatosan az 1920/21. évi mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és a felmentvény megadása iránti határozat.
2. Igazgatósági tagok választása.
3. Felügyelő bizottsági tagok választása.
4. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság díjazásának megállapítása.
5. Esetleges indítványok tárgyalása.

Figyelmeztetés. A mérleg és mellékletei a társaság hivatalos helyiségében az üzleti órák alatt megtekinthetők.

A közgyűlésen szavazati jog azon részvényest illeti meg, akinek neve a részvénykönyvbe, illetve az élvezeti jegy tulajdonos könyvbe a közgyűlést megelőző február hó utolsó napjáig bevezettetett.

MÉRLEG. Vagyon: Pénztárkészlet K 151072.67. Épületek, gépek és eszközök 618500.—. Áru- és anyagkészlet 5548847.60, Adósk K 182899.24. Értékpapírok K 188732.50. Erdőüzemek 968083.17. Összesen K 7658135.18.

Teher: Részvénytörke K 1500000.—. Tartalékalapok K 400000.—. Hitelezők K 5205196.07. Atmeneti tételek K 152498.37. Nyereség: mult évi nyereségáthozat K 5440.90, f. évi nyereség K 394999.84. Összesen K 400440.74. Végösszeg K 7658135.18.

EREDMÉNY. Vesztés: Fizetések, munkabérek, költségek K 3307847.04. Kamatok K 207771.07. Adók és illetékek K 196056.60. Leírások K 70000.—. — Nyereség K 400440.74. Összesen K 4182115.45.

Nyereség: m. évi nyereségáthozat K 5440.90. Gyártmány- és áruszámlán K 4162072.32. Hadikölcsönkötvénykamat K 6000.—. Házbérjövdelem K 7747.37. Leirt követelések-ből befolyt K 854.86. Összesen K 4182115.45.

Debrecen, 1920. február hó 28-án.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Megvizsgálta és rendbenlevőnek találta A FELÜGYELŐBIZOTTSÁG

